

Natuur- en MilieuCommunicatieplan Gemeente Vianen

Milieudienst Zuidoost-Utrecht
December 2010

VIA17.2010.S001/ 12325

opgesteld door	M. Bours
beoordeeld door	H.P. Bruggink

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doelstelling.....	3
1.3	Scope, rol van communicatie	4
1.4	Werkwijze en leeswijzer	4
2.	Milieubeleidskader	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Europees Milieubeleid.....	5
2.3	Rijksbeleid.....	5
2.4	Provinciaal Beleid.....	6
2.5	De Viaanse visie op milieubeleid	7
2.5.1	Maatschappelijke effecten.....	7
2.5.2	Betrokken beleidsvelden	9
3.	Natuur- en Milieucommunicatie.....	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Landelijk	10
3.3	Provinciaal.....	11
3.4	De lokale invulling van Natuur- en Milieucommunicatie	12
3.5	Landelijke en provinciale initiatieven.....	13
3.5.1	Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling (GDO).....	13
3.6	Communicatie	13
3.6.1	Doelgroepen en instrumenten	14
3.7	Communicatiestrategie	15
4.	Uitvoering van NMC	16
4.1	Regie en rollen	16
4.2	Samenwerking	16
4.3	Conclusies en Aanbevelingen.....	17
BIJLAGE 1.	Milieu-uitvoeringsprogramma 2010.....	1
BIJLAGE 2.	Inventarisatielijst landelijke campagnes initiatieven	5

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Communicatie is voor gemeenten een belangrijk beleidsinstrument om uitvoering te geven aan milieubeleid en nodig voor het halen van de doelen die een gemeente zichzelf stelt. Dit geldt ook voor de gemeente Vianen.

In het Uitvoeringsprogramma Milieu 2010 van de Gemeente Vianen staat: "Communicatie via de media naar de burgers en bedrijven in Vianen zal meer handen en voeten gegeven gaan worden door het opstellen van een milieucommunicatieplan." Het plan is voorbereid door het team Natuur- en Milieucommunicatie van de Milieudienst Zuidoost-Utrecht.

De gemeente Vianen communiceert natuurlijk al met haar inwoners, bedrijven, scholen en maatschappelijke organisaties over natuur, milieu en duurzaamheid, maar er bestaat geen kader op basis waarvan bewuste keuzes worden gemaakt voor projecten. Het voorliggende plan geeft de Viaanse visie op en afwegingskader voor natuur- en milieu communicatie¹.

Natuur en Milieucommunicatie (NMC)

Natuur en Milieucommunicatie (NMC) is de verzamelterm voor een breed palet van activiteiten, waaronder Natuur en Milieu-educatie (NME) en "Leren voor Duurzame Ontwikkeling", die eraan bijdragen om mensen kennis te laten maken met natuur, milieu en hun eigen leefomgeving. NMC wil mensen stimuleren om natuur milieu en duurzaamheid mee te nemen in de afwegingen die ze maken in hun dagelijks handelen.

Natuur- en milieueducatie (NME) zorgt voor kennis en inzicht in natuur en milieu. Effectieve NME is zó ingericht en wordt zó aangeboden dat mensen van verschillende leeftijd en diverse leefstijlen er geïnteresseerd in zijn en het laten doorwerken in hun houding en gedrag. Op die manier draagt NME bij aan ontplooiing, welbevinden en gezondheid van mensen en legt het een basis voor een natuur- en milieubewuste levensstijl. (Kiezen, leren en meedoen, naar een meer effectieve inzet van Natuur- en Milieueducatie in Nederland 2008-2011, 2008).

Kennis, vaardigheden en inzicht worden niet alleen verkregen door 'schoolse' educatie, maar ook door communicatie, voorlichting en praktijkervaringen/ initiatieven van burgers. Inzet van educatie is voor de lange termijn; communicatie, voorlichting en participatie zijn vooral voor de korte termijn. Het begrip natuur- en milieueducatie wordt hiermee breed gedefinieerd. Natuur- en milieucommunicatie (NMC) is een begrip dat zowel de korte- als de lange-termijn aspecten van NME zoals hierboven genoemd, omvat.

1.2 Doelstelling

In dit plan geeft de gemeente Vianen haar visie op hoe zij de komende jaren over milieu, omgeving en duurzaamheid wil communiceren. Het is een overzichtelijk meerjarenplan voor NMC. De strategische doelstelling is om een structurele invulling te geven aan NMC door te kiezen voor een meerjarig perspectief, in te zetten op samenhangende uitvoering en keuzes te maken voor onderwerpen die hoog op de (beleid)agenda staan. Het plan zal dienen als toetsingskader om wel/niet aan projecten deel te nemen en kan in de milieujaarprogrammering meegenomen worden. Het zal tevens dienen als

¹ In dit meerjarenplan wordt de overkoepelende term natuur- en milieucommunicatie (NMC) gebruikt, ook daar waar het om natuur- en milieueducatie (onderwijs) gaat. Daar waar het expliciet om natuur en milieu-educatie (NME) gaat wordt deze term ook gebruikt.

een referentiekader bij subsidieaanvragen. Instrumenteel inzetten van NMC betekent niet alleen een steviger beleidsmatige inbedding. Het creëert ook mogelijkheden om voor de financiering ervan gebruik te maken van regelingen als o.a. de SLOK-gelden, de afvalstoffenheffing, de WMO of het provinciale programma Leren voor Duurzame Ontwikkeling.

Een ander doel van het natuur- en milieucommunicatieplan is om burgers en andere doelgroepen te stimuleren om actief bezig te zijn met de leefomgeving van de gemeente Vianen. Het zichtbaar maken en stimuleren van initiatieven op gebied van natuur- en milieubescherming en het stimuleren van duurzame ontwikkeling in de gemeente past daar ook bij. Dit kan worden gerealiseerd door tijdig met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en scholen te communiceren over landelijke en provinciale initiatieven (Europese Mobiliteitsweek, Nacht van de Nacht, Warme Truiendag enz.) waar bij aangesloten kan worden.

1.3 Scope, rol van communicatie

Er zijn vier hoofdgroepen van gedragsbeïnvloedende instrumenten te onderscheiden in relatie tot het veranderen van natuur- en milieugedrag namelijk juridische instrumenten (wet- en regelgeving), economische instrumenten (heffingen en subsidies), fysieke voorzieningen (zoals verkeersdrempels en rotondes) en de communicatieve instrumenten.

Communicatieve instrumenten

Communicatieve instrumenten worden ingezet voor kennisoverdracht, of ten behoeve van overreding, overtuiging of verleiding tot het gewenste gedrag. Algemeen geldt dat het effect van communicatieve instrumenten groter is naarmate er meer sprake is van maatwerk (een één-op-één-gesprek heeft bijvoorbeeld meestal meer effect dan een algemene folder), maar dit is ook vaak kostbaar. Meestal wordt communicatie ondersteunend ingezet (bijvoorbeeld om nieuw beleid te introduceren, of om subsidiemogelijkheden aan te kondigen of te verduidelijken). Op die momenten, dus gekoppeld aan een handelingsperspectief is het instrument ook het meest effectief. Communicatie als losstaand instrument is vaak minder effectief.

Instrumentenplanner

Senternovem pleit in "De kunst van het veranderen, gedrag van doelgroepen" als benadering voor het veranderen van gedrag dat je niet het instrument als uitgangspunt nemen maar de verandering die je in het gedrag wilt bewerkstelligen. In "De kunst van het veranderen, gedrag van doelgroepen" wordt daarvoor de instrumentplanner² geïntroduceerd, een digitaal instrument dat het mogelijk maakt de meest effectieve mix van instrumenten te kiezen om het gedrag van een doelgroep in een bepaalde richting te veranderen.

1.4 Werkwijze en leeswijzer

In hoofdstuk 2, het beleidskader, wordt verkend wat er aan milieubeleid en speerpunten bestaat, zowel op Europees, landelijk, provinciaal als op lokaal niveau. Daarnaast wordt geïnventariseerd welke andere beleidsplannen er in Vianen spelen en hoe NMC hierbij ondersteuning kan bieden. In het derde hoofdstuk wordt de stand van zaken en de ontwikkelingen rondom NMC beschreven. Ook wordt verkend welke landelijke natuur- en milieucommunicatie-campagnes er zijn en wordt aangegeven hoe Vianen hierbij kan aansluiten.

In het vierde hoofdstuk wordt een voorzet gegeven voor de uitvoering van NMC en volgen conclusies en aanbevelingen.

² Deze methode is gebaseerd op de dissertatie van Cees Egmond, *Focus on Change*, Maastricht, 2006.

2. Milieubeleidskader

2.1 Inleiding

De gemeente moet zorgen voor een goed leefklimaat, maar ook moet zij inspanningen verrichten voor het behalen van de landelijke en Europese normen. Op milieugebied heeft de gemeentelijke overheid een aantal wettelijke verplichtingen waar het gaat om het milieu. Maar daar houdt het niet bij op. Vanuit de algemene zorgplicht, nieuwe of veranderende regelgeving en de opkomst van meer gezondheidsaspecten in het milieu (bv fijn stof) zijn er nog meer taken die een gemeente op zich kan en/of moet nemen op het gebied van het milieu.

Daarnaast kunnen we met zijn allen niet meer om duurzaamheid heen en het verbeteren (of in ieder geval het voorkomen van achteruitgang) van de kwaliteit van onze leefomgeving. Met welke richtlijnen en milieubeleid de gemeente Vianen te maken heeft wordt in dit hoofdstuk behandeld.

2.2 Europees Milieubeleid

De invloed van de Europese regelgeving wordt steeds groter. Het Europese milieubeleid is onlosmakelijk verbonden met alle aspecten van de leefomgeving in het leven van mensen. Burgers, bedrijven en overheden krijgen te maken met de gevolgen van Europese milieuregelgeving, zij het vaak via de vertaalslag in landelijke regelgeving. De Europese Unie is momenteel verantwoordelijk voor zo'n 80% van het nieuwe milieubeleid. Dit beleid wordt door het Rijk omgezet naar Nationale wet- en regelgeving. Het Europese milieubeleid bevat een groot aantal richtlijnen waar decentrale overheden in hun beleidsuitvoering mee te maken hebben. Te denken valt aan richtlijnen die milieuverontreiniging door industriële activiteiten en intensieve veehouderij voorkomen, de Europese richtlijn energieprestaties van gebouwen en de kaderrichtlijnen op het gebied van water, bodem en lucht.

2.3 Rijksbeleid

NMP4

Op landelijk niveau biedt het vierde Nationaal Milieubeleidsplan (NMP4) een belangrijk kader. Het NMP4 legt sterk het accent op een duurzame ontwikkeling van de samenleving en de aanpak van hardnekkige milieuproblemen zoals aantasting van de leefomgeving, verlies aan biodiversiteit en klimaatverandering. De langetermijnambities van het Rijk, die in dit NMP4 verwoord zijn: *het milieubeleid moet een bijdrage leveren aan een gezond en veilig leven, in een aantrekkelijke leefomgeving, temidden van een vitale natuur, zonder de mondiale biodiversiteit aan te tasten of natuurlijke hulpbronnen uit te putten, hier en nu en elders en later*³.

Toekomstagenda Milieu

In april 2006 heeft de Rijksoverheid, als aanvulling op het NMP4, de Toekomstagenda Milieu gepresenteerd. De Toekomstagenda is opgesteld omdat de maatschappij sinds het uitbrengen van het NMP4 is veranderd. Deze agenda moet het milieubeleid aanpassen aan de eisen van deze tijd.

In de Toekomstagenda Milieu wordt de nadruk gelegd op een gezonde en veilige leefomgeving. Water en lucht moeten schoon zijn, de verscheidenheid aan dieren en planten moet behouden blijven. Ook moet klimaatverandering worden tegengaan. In de Toekomstagenda Milieu wordt gekozen voor een moderne en zakelijke benadering, met een nuchtere afweging van kosten en baten.

De Toekomstagenda wil de wetten en regels en de handhaving daarvan moderniseren. Dat moet leiden tot minder kosten en minder administratieve handelingen voor burgers, bedrijven en overheden.

³ kabinetsnotitie 'Vaste waarden, nieuwe vormen', 2002.

Daarnaast gaat het kabinet zijn milieustandpunten sterker en assertiever inbrengen in Europa. Verder geeft de Toekomstagenda bedrijven meer ruimte en verantwoordelijkheden. Ten slotte moet het milieubeleid beter aansluiten bij de wensen, opvattingen en mogelijkheden van burgers. De kredietcrisis heeft voornamelijk de milieuthema's van het Rijk in een ander daglicht geplaatst. Het huidige kabinet pleit voor duurzaamheid en inzet op duurzame ontwikkelingen op het gebied van onder andere energie en samenleving. Voor ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie wordt dan ook meer geld vrijgemaakt.

Duurzame Daadkracht

Dit ligt in lijn met het Landelijke Actieprogramma Duurzame Ontwikkeling, getiteld 'Duurzame Daadkracht' (2003), wat de Nederlandse uitwerking is van de afspraken die in 2002 op de World Summit on Sustainable Development (WSSD) in Johannesburg zijn gemaakt. De rode draad in het Nederlandse actieprogramma is dat uiteindelijk bij al het handelen van de (Rijks)overheid duurzame ontwikkeling een vanzelfsprekend uitgangspunt wordt. Duurzame ontwikkeling is daarmee niet alleen leidraad maar ook toetssteen van beleid en beheer.

2.4 Provinciaal Beleid

Provinciaal beleid op gebied van Milieu en Duurzaamheid is in Provincie Utrecht met name vastgelegd in twee documenten: het Provinciaal Milieubeleidsplan en de Visie Utrecht2040 "Samen zorgen voor een duurzame en aantrekkelijke regio".

Het Provinciaal Milieubeleidsplan is de verbindende schakel tussen het Europese en nationale milieubeleid enerzijds en de regionale uitwerking van het milieubeleid anderzijds. Het heeft als looptijd 2009 - 2011. De geformuleerde ambities vormen een doorkijk naar de middellange termijn. Daarbij geeft het voldoende richting, en biedt het tegelijkertijd de flexibiliteit om in te spelen op nieuwe inzichten en veranderende omstandigheden.

Duurzaam ontwikkelingsbeleid is voornamelijk vastgelegd in de Visie Utrecht2040. De Provincie Utrecht streeft onder de titel 'Samen op weg naar 2040' naar een kwaliteitsvisie.

Hiervoor is het rapport 'De Staat van Utrecht' (Telos 2008) opgesteld, dat een actueel beeld geeft van hoe de provincie er in ecologisch, economisch en sociaal opzicht voorstaat. De uiteindelijke toekomstvisie is de uitkomst van het traject 'Samen zorgen voor een duurzame en aantrekkelijke regio', kortweg Utrecht2040.

Missie Utrecht2040

Wij willen een goede kwaliteit van leven voor alle inwoners van onze provincie. Wij streven naar een duurzaam Utrecht en het behoud van de aantrekkingskracht van de regio. Wij versterken waar wij goed in zijn: een ontmoetingspunt van kennis en creativiteit, met een rijke cultuur en een aantrekkelijk landschap. Utrecht is uniek in deze combinatie van kwaliteiten. Daarom willen we de economie en de sociale verhoudingen en de kwaliteit van de leefomgeving in samenhang verder ontwikkelen. We spreken af om vanaf heden, bij het nemen van belangrijke beslissingen voor deze regio, het evenwicht te bewaren tussen people, planet en profit. We werken aan het verminderen en compenseren en uiteindelijk voorkómen van de negatieve effecten van onze keuzen naar andere voorraden, naar volgende generaties en naar andere gebieden op aarde.

De missie Utrecht2040, het verdrag van Utrecht, staat aan de basis van alle acties van de Provincie in de toekomst om te komen tot een duurzame economie en een goede kwaliteit van leven van huidige en de volgende generaties. De strategie Utrecht2040 beoogt niet allesomvattend te zijn. Strategische hoofdlijn van Utrecht2040 is: "duurzaam en aantrekkelijk". Het gaat om het behouden en versterken van de kernkwaliteiten van de regio: haar ligging als ontmoetingspunt, de kennis en cultuur en stad/landschap.

Uitwerking van de missie op hoofdlijnen:

- het vormen van een innovatieve kenniseconomie, met de speerpunten life sciences, creatieve economie en duurzaamheid. Met participatie-kansen voor iedereen;
- Het versterken de overdracht van die kennis naar bedrijven en de samenleving als geheel;
- We zijn in 2040 klimaatneutraal en klimaatbestendig, en nog maar in geringe mate afhankelijk van fossiele brandstoffen;
- We benutten ons culturele aanbod voor sociale participatie, en voeden met dat aanbod broedplaatsen voor innovatieve en creatieve ideeën;
- We maken onze landschappen aantrekkelijker door behoud van de unieke rijke schakering, een grotere biodiversiteit en een betere zichtbaarheid van onze cultuurhistorie.

2.5 De Viaanse visie op milieubeleid

Het overgrote deel van het milieubeleid van Vianen wordt door de Europese Richtlijnen bepaald die verder zijn uitgewerkt in de Nederlandse wetgeving. Binnen de marges heeft de gemeente de mogelijkheid eigen milieubeleid te maken en uit te voeren. De gemeente hanteert verschillende beleidsinstrumenten bij het realiseren van haar milieubeleid; regelgeving, financiële instrumenten, handhaving en ook communicatie. Afhankelijk van de doelstelling kan een mix van instrumenten worden ingezet om het beste resultaat te bereiken.

Het VISIEDOCUMENT 2010 – 2014 “SAMEN VOOR EEN KRACHTIG EN SOCIAAL VIANEN” van de coalitiepartijen in Vianen heeft als motto voor het visiedocument luidt: “Samen voor een krachtig en sociaal Vianen”. Uit dit motto spreekt het eendrachtig samenwerken aan een zelfstandige, sociaal-maatschappelijke en financieel gezonde gemeente. In het document wordt beaamd dat aandacht voor duurzaamheid in de brede zin van het woord steeds een vast onderdeel zal zijn van het beleid. Deze duurzaamheidsgedachte klinkt door in het sectorplan Stedelijke Ontwikkeling van Vianen, waarin het management aangeeft dat in Vianen gekozen is voor de volgende visie: “Wij zorgen voor een prettig leefklimaat in de gemeente Vianen, voor vandaag én morgen.” Ook het management van de gemeente onderkent dat duurzaamheid een van de belangrijke wereldwijde ontwikkelingen is: “Hoe komen we tot een duurzame samenleving en in het bijzonder tot een duurzame gemeentelijke en particuliere huishouding” (Sectorplan 2010 Stadsontwikkeling, 2009). Dat is een opdracht die de gemeente zichzelf stelt.

De uitgangspositie bij dit Milieubeleid is de algemene doelstelling, zoals deze in het Milieujaarprogramma (MJP) is verwoord: “De gemeente Vianen levert met haar milieubeleid een bijdrage aan een duurzame ontwikkeling.” Het product Milieu omvat alle activiteiten die door de Gemeente Vianen, en in haar verlengde de Milieudienst Zuidoost-Utrecht en Stichting Veldstudie, uitvoeren op gebied van het ontwikkelen, implementeren en monitoren van milieu-, duurzaamheids- en klimaatbeleid en hun verankering in verwante beleidsterreinen en ruimtelijke ontwikkelingen; het uitvoeren van de wettelijk verplichte taken m.b.t. milieuvergunningverlening en –handhaving; de bescherming van het milieu en de volksgezondheid (bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid); en het verzorgen van natuur- en milieueducatie.

2.5.1 Maatschappelijke effecten

De maatschappelijke effecten van een dergelijk goed geïntegreerd milieu en duurzaamheidsbeleid zijn niet te onderschatten:

- het zekerstellen van goede milieuprestaties van bedrijven in de gemeente Vianen door middel van vergunningverlening en handhaving (zowel over de bedrijventerreinen waarop ze zich al dan niet bevinden, de bedrijfspanden die ze bouwen en beheren, en hun bedrijfsprocessen) vermindert de uitstoot van schadelijke stoffen vanuit de productieprocessen en bijbehorende diensten naar het milieu;

- het stimuleren van hun besef van Maatschappelijke Verantwoordelijkheid zorgt voor een grotere betrokkenheid van de bedrijven bij hun omgeving en de maatschappij waarin ze opereren;
- het verzekeren van een zogenaamd functioneel schone bodem voor de maatschappelijke functies die wij in onze gemeente kennen (wonen, bedrijvigheid, natuur, landbouw) borgt dat eventuele vervuilingen in de bodem een ruimtelijke ontwikkeling niet in de weg staan;
- het integraal meenemen van bescherming van de Viaanse burger tegen overmatige geluidsoverlast, luchtverontreiniging en externe veiligheidsrisico's in nieuwe ontwikkelingsplannen, en sanering van hindersituaties waar mogelijk, zorgt ervoor dat er leefbare wijken en goed opgezette bedrijventerreinen ontstaan;
- Maar ook de burger wordt bewust gemaakt van het belang van duurzame ontwikkeling, door middel van Natuur- en Milieueducatie en –voorlichting en het beschikbaar stellen van bepaalde faciliteiten. Ook kunnen burgers en bedrijven d.m.v. het terugdringen van de mobiliteit, door energiebesparing en de toepassing van Duurzame Energie bijdragen in het tegengaan van klimaatverandering.
- Aangesloten zijn en blijven bij een regionale Omgevingsdienst, die de gemeente kan bijstaan in raad en daad, geeft aansluitingsmogelijkheden bij bovengemeentelijke projecten en maakt gebruik van een grotere poule aan kennis, expertise en vaardigheden, die de gemeente via de Omgevingsdienst ter beschikking staat.

Zo werkt het Milieubeleid eraan om de gemeente Vianen stukje bij beetje schoner en veiliger te maken voor de burgers van Vianen; daar hebben voornamelijk de meest kwetsbare groepen in de Viaanse samenleving baat bij – de kinderen, ouderen en chronisch zieken. Hierbij hoort ook een verwijzing naar eigen verantwoordelijkheid. Het Speerpuntenprogramma van het Milieujaarprogramma 2010 beschrijft op hoofdlijnen welke milieutaken er in het programmajaar 2010 worden uitgevoerd en hoe deze doorwerken in de toekomst.

In het Speerpuntenprogramma 2010 ligt de focus op de thema's:

- Wabo (algemene bepalingen omgevingsrecht). In het kader van Wabo zal via stimulering vroeg in het vergunningentraject de gemeente haar ambities m.b.t. duurzaam bouwen aan de aanvragers kenbaar maken en hen gedurende het vergunningentraject en bij toezicht en handhaving begeleiden bij het verduurzamen van hun activiteiten.
- De wet RO (Wro) die in juni 2008 van kracht is geworden geeft aan dat per 1 januari 2010 alle plannen digitaal beschikbaar moeten zijn. Tevens is de ontwikkeling gaande dat RO advisering (wettelijke, maar ook bovenwettelijke advisering) op de grondexploitatie verhaald kan worden. Er vindt dus in dit milieujaarprogramma een verschuiving plaats van de tijdsinvestering van de Milieudienst om de gemeente op milieu- en duurzaamheidsgebied bij ruimtelijke plannen van advies te voorzien naar grondexploitatie (GREX) toe.
- In 2009 is met succes een aanvraag ingediend voor een Rijksbijdrage aan het Klimaat Uitvoeringsprogramma onder de bijdrageregeling Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven (SLOK). Met de uitvoering is in 2010 begonnen. Focus zal liggen op het doorvoeren van maatregelen op gebied van energiebesparing en toepassing van duurzame energie binnen de grote projecten. En energiebeheer in de gemeentelijke organisatie. In 2010 wordt ook de gemeentelijke subsidieregeling voor energiebesparende maatregelen en doorvoering van duurzame energie opties weer opengesteld voor inwoners van Vianen.
- Eind 2007 heeft de gemeente haar ambitie uitgesproken op het gebied van Duurzaam Bouwen. Hiertoe is het duurzaam bouwen instrument GPR Gebouw® aangeschaft, waarmee projectontwikkelaars in hun projecten invulling kunnen geven aan de gemeentelijke ambitie. Ook wordt het gebruikt als toetsingskader in grote bouwplannen. Voor 2010 heeft de Milieudienst namens onze gemeente een zogenaamd RAAM-project ingediend om de implementatie van het instrument bij verschillende bij ruimtelijke ontwikkeling betrokken gemeentelijke afdelingen te bevorderen.

- In 2010 en 2011 wordt een nota gebiedsgericht geluidbeleid gecombineerd met luchtkwaliteit opgesteld.
- Verkeer als veroorzaker van geluidsoverlast en luchtproblematiek vraagt door de ligging van Vianen tussen twee snelwegen in om een integraal afwegingskader. De bovengenoemde nota's zullen hierin uitkomst bieden.
- De NME activiteiten worden ingevuld door de stichting Veldstudie, die in 2008 naast de gebruikelijke lesprogramma's, activiteiten voor scholen ontwikkeld hebben m.b.t. het waterplan en klimaatbeleid.

Voor verscheidene natuur- en milieuthema's bestaan er afzonderlijke beleidsplannen, bijvoorbeeld voor klimaat en energie, geluid, bodem, water en natuur en landschap. Bij nagenoeg alle projecten die uit deze plannen voortvloeien, speelt communicatie een rol. Vaak in procesondersteunende zin, soms als hoofdinstrument.

2.5.2 Betrokken beleidsvelden

Beleidsvelden die nauw verwant zijn aan milieubeleid, duurzaamheid en leefomgeving en dus ook aan NMC zijn maatschappelijke ontwikkeling (scholen, sport, ouderen, jongeren, gehandicapten, allochtonen), beheer openbare ruimte (groen, water, infrastructuur, verkeer en vervoer, riolering), afvalbeheer, vergunningverlening en handhaving en ruimtelijke ontwikkeling en projecten (wonen, archeologie en monumenten, ruimtelijke projecten).

3. Natuur- en Milieucommunicatie

3.1 Inleiding

Gezondheid, milieuvervuiling, klimaatverandering, energiebesparing, natuurbehoud, biodiversiteit, dierenwelzijn, enz. zijn onderwerpen die samenhangen met de kwaliteit van natuur, milieu en onze leefomgeving. Burgers, bedrijven en organisaties raken steeds meer betrokken bij vraagstukken op deze terreinen, die ook hoog op de bestuurlijke agenda staan. De samenleving gaat dergelijke uitdagingen te lijf met technologische, juridische en/ of financiële oplossingen.

Daarmee komt ze een heel eind, maar de keuzes die mensen maken als consument of bewoner, als werkgever of werknemer, reiziger of recreant zijn uiteindelijk doorslaggevend. En als het gaat om bewustwording, keuzes en gedrag, komt Natuur- en Milieucommunicatie in beeld.

In dit hoofdstuk worden landelijke, provinciale ontwikkelingen en trends beschreven en wat er lokaal op het gebied van NMC speelt. Omdat er veel raakvlakken zijn met de gemeentelijke communicatietaak wordt ook de relatie met deze taak in dit hoofdstuk toegelicht.

3.2 Landelijk

Natuur en Milieucommunicatie (NMC) is de verzamelterm voor een breed palet van activiteiten, waaronder Natuur en Milieu-educatie (NME) en "Leren voor Duurzame Ontwikkeling", die eraan bijdragen om mensen kennis te laten maken met natuur, milieu en hun eigen leefomgeving. NMC wil mensen stimuleren om natuur milieu en duurzaamheid mee te nemen in de afwegingen die ze maken in hun dagelijks handelen.

In de rijksnota NME 'Kiezen, Leren, Meedoen, 2008-2011' van de ministeries LNV, OCW en VROM wordt natuur- en milieueducatie als volgt gedefinieerd: Natuur- en milieueducatie (NME) zorgt voor kennis en inzicht in natuur en milieu. Effectieve NME is zó ingericht en wordt zó aangeboden dat mensen van verschillende leeftijd en diverse leefstijlen er geïnteresseerd in zijn en het laten doorwerken in hun houding en gedrag.

Met deze aanpak voor NME stimuleert het kabinet dat zoveel mogelijk mensen verantwoordelijkheid nemen voor natuur- en milieubescherming en duurzame ontwikkeling. NME stelt mensen in staat om uiting te geven aan hun wensen op dit terrein en om zélf invloed uit te oefenen op de kwaliteit van hun omgeving. Op die manier draagt NME bij aan ontplooiing, welbevinden en gezondheid van mensen en legt het een basis voor een natuur- en milieubewuste levensstijl. In het op deze Rijksnota gebaseerde landelijke Uitvoeringsprogramma NME 2008-2011 is vastgelegd dat speciale aandacht besteed wordt aan de thema's groen, water en energie.

NME Arrangementen

Het Programmabureau NME ondersteunt zogenaamde lokale arrangementen. Op plekken waar één van de thema's uit de NME nota hoog op de politieke en maatschappelijke agenda staat, kan een arrangement worden ontwikkeld. Het programma NME werkt met thema's die focus aanbrengen in de inhoud van NME. Het zijn thema's die de komende jaren een structurele plaats innemen in lokaal, regionaal en nationaal beleid. Voorstellen, ideeën en projecten kunnen worden ingediend bij het programmabureau. Arrangementen kunnen financieel worden gesteund, mits de lokaal betrokkenen (gemeenten, woningbouwcorporatie enz.) zelf ook bijdragen. Gestreefd wordt naar 50% cofinanciering. Behalve financieel, ondersteunt het programmabureau een arrangement ook door het leveren van kennis, procesmanagement, evaluatie en monitoring.

Thema groen

Weten wat je eet, leren in de natuur, de waarde kennen van biodiversiteit.

Thema water

Lokale thema's zoals herinrichting en gebiedsontwikkeling lenen zich goed voor participatietrajecten met NME.

Thema energie

Nederland wil in Europa een voortrekkersrol vervullen bij het produceren van schone energie. Met NME snijdt het mes aan twee kanten.

3.3 Provinciaal

In de provinciale Visie staat het volgende over de aanpak van NMC: "Door op een efficiënte en effectieve manier natuur- en milieueducatie in te zetten, draagt NMC bij aan het behalen van een belangrijk deel van de provinciale algemene beleidsdoelen, waaronder die van Utrecht2040. Daarnaast kan NMC bijdragen aan het realiseren van doelen van beleids- en uitvoeringsprogramma's van bijvoorbeeld de afdelingen Milieu, Groen en Bodem en Water. Denk hierbij aan doelen op gebied van geluidhinder, bodemvervuiling, duurzaamheid, afval, landschap, energie, klimaat, aardkundige waarden, natuurkwaliteit en biodiversiteit. In zoverre vormt de provincie een schakel in de keten van de verschillende overheidslagen (Rijksoverheid – provincies- waterschappen – gemeenten) om te komen tot een effectieve NME inzet."

In het strategisch werkdocument Utrecht2040 (november 2009) wordt voor de provincie Utrecht als hoofddoel het streven naar een duurzame en aantrekkelijke regio genoemd. "*Duurzame ontwikkeling is de weg die wij bewandelen. Dit doen wij door bij het benoemen van doelen en opgaven en de keuze van projecten steeds rekening te houden met effecten voor andere delen van de aarde, voor andere generaties en voor de domeinen: people, planet, profit.*"

Met 6 strategische doelen streven we naar een provincie:

- *waarin ruimte is voor goed wonen, werken en natuur;*
- *met een innovatieve kenniseconomie;*
- *die bereikbaar is, met auto, fiets of openbaar vervoer in een beter milieu;*
- *die klimaatneutraal en klimaatbestendig is;*
- *waarin alle mensen meetellen en kunnen meedoen op school, in hun wijk en in hun vak;*
- *met een mooie natuur en een gevarieerder landschap."*

Belang van NME

Natuur- en milieueducatie (NME) is aantoonbaar en langdurig effectief. NME beoogt mensen, van jong tot oud, te betrekken bij hun natuurlijke omgeving, zodanig dat zij meer verantwoordelijkheid nemen voor die omgeving. NME beoogt dit niet alleen, maar realiseert dit ook. Zo is ondermeer bewezen dat:

- NME na 15 jaar nog steeds significant bijdraagt aan meer kennis en duurzamer gedrag bij burgers. (Bron: Hoe duurzaam is NME, Universiteit van Wageningen, Universiteit Utrecht, Veldwerk Nederland, 2006).
- Natuurbeleving gezond is. Niet het bewegen, maar puur de beleving. Natuurbeleving draagt bij aan een grotere fysieke en geestelijke gezondheid. (Bron: Vitamine-G, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009).
- Acht op de tien Nederlanders het belangrijk vindt om bezig te zijn met en te leren van de natuur, en negen van de tien geven dat aan over milieu. De respondenten achten vooral de overheid verantwoordelijk voor effecten van NME. (Bron: Draagvlak Natuur en Milieueducatie, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 2009).

Programma Leren voor Duurzame Ontwikkeling (LvDO)

Het provinciale programma 'Leren voor Duurzame Ontwikkeling' heeft als doel om bij grote groepen maatschappelijke actoren waarden, kennis en competenties te ontwikkelen, gericht op duurzaam denken en doen. De doelstelling krijgt vorm in leerprocessen voor individuen, organisaties en de samenleving als geheel. Leerprocessen staan niet op zichzelf, maar zijn gekoppeld aan bestaande projecten en actuele problemen, met een relatie tot duurzame ontwikkeling. Door voortdurend in verschillende situaties, met diverse publieksgroepen en geëigende methodieken te werken aan motivatie en competenties voor een omslag naar duurzaam handelen, legt het programma de basis voor het realiseren van duurzaamheidsambities van overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers zelf.

Zowel LvDO als NME behoren tot het sociaal instrumentarium voor duurzaamheidsbeleid en in beide velden staat leren centraal. Voor LvDO is dat met name het sociale leren (leren van elkaar), terwijl NME vooral praktijkgericht is met educatie en ervaringsactiviteiten. Hoewel beide velden andere doelgroepen en actoren hebben, zijn er duidelijke raakvlakken tussen NME en het door Rijk en provincies uitgevoerde programma LvDO.

Tegenwoordig ligt het accent bij NME veel meer op beleving van natuur, milieu en landschap, het belang van een groene en duurzame leefomgeving en het kunnen maken van duurzame keuzes. Termen als bewustzijn en draagvlak, participatie en eigen verantwoordelijkheid zijn kernbegrippen geworden. NME ontwikkelt zich steeds meer tot een integraal veld waarin aandacht is voor planet, people en profit en de effecten op andere plaatsen en toekomstige generaties. En daar raken LvDO en NME elkaar. LvDO en NME zijn twee velden die elkaar kunnen versterken en van elkaar kunnen leren. Belangrijk is daarom dat de partijen die actief zijn op NME- en LvDO-gebied elkaar informeren en met elkaar afstemmen⁴.

Het Provinciaal AmbitieStatement

Een belangrijk deel van het programmabudget voor leren voor Duurzame Ontwikkeling wordt beheerd door de provincies die ieder in een Provinciaal AmbitieStatement (PAS) aangegeven welke accenten zij binnen hun provincie belangrijk vinden.

3.4 De lokale invulling van Natuur- en Milieucommunicatie

De NME (onderwijs) activiteiten die de gemeente aanbiedt, worden ingevuld door de Stichting Veldstudie. Deze Stichting biedt lesprogramma's aan zowel basis- als voortgezet onderwijs gericht op ecologische basisvorming. Stichting Veldstudie uit Hei- en Boeicop is al jaren actief om met name de jeugd bewust te maken van de invloed van de natuur en de mens op het milieu. Voor scholen in de directe omgeving van de veldstudiecentra biedt de Stichting Veldstudie programma's aan over bodem, water en lucht. Sommige projecten zijn gericht op het leren kennen van een rivier en haar uiterwaarden of een natuurgebied. De programma's sluiten aan bij het waterplan en klimaatbeleid van de gemeente.

Vanuit natuur- en milieueducatie – en communicatie worden ook burgers in Vianen betrokken bij ontwikkelingen op het gebied van milieu. Zo is er een werkgroep Lokale Agenda 21 (LA21) actief op het terrein van zwerfafval en natuur en landschap (behoud hoogstam fruitbomen).

Team NMC van de Milieudienst biedt het onderwijs in de regio ondersteuning bij natuur- en milieueducatie. Naast een eigen aanbod werkt het team samen met partners, zoals lokale natuur- en milieuorganisaties, het waterschap, terreinbeherende instanties zoals Stichting Het Utrechts Landschap, enz. Scholen kunnen het complete aanbod digitaal inzien en inschrijven. De lesmaterialen worden getoetst aan een landelijke kwaliteitsmeter.

Daarnaast biedt team NMC ondersteuning aan gemeenten in de regio bij het uitvoeren van natuur- en milieucommunicatieprojecten en duurzaamheidscampagnes gericht op diverse doelgroepen.

Communicatieactiviteiten van Vianen:

- a. communiceren over milieuaspecten, duurzame ontwikkeling en nieuw milieubeleid in het lokale huis-aan-huis blad, Het Kontakt;
- b. publiceren van besluiten over milieuvergunningverlening en –handhaving;
- c. het verwerken van communicatie boodschappen over duurzaam klussen en verbouwen in informatiekranten;

Uitgifte van een duurzaamheidskrant

⁴ *Beleidskader NME provincie Utrecht*

3.5 Landelijke en provinciale initiatieven

Bijlage 1 geeft de acties die genoemd zijn in het Speerpuntenprogramma 2010 met de landelijke initiatieven/ campagnes waarop kan worden aangesloten.

In bijlage 2 is het complete overzicht te vinden van landelijke provinciale en internationale campagnes en actiedagen. Het is aan te bevelen om er elk jaar bijvoorbeeld drie te kiezen.

Het aansluiten bij landelijke campagnes en initiatieven biedt een aantal voordelen boven op zelf het wiel uitvinden:

Zo zijn thema's voor langere periodes op de agenda te zetten, de meeste acties komen jaarlijks terug.

De gemeente kan kosten besparen: aansluiten bij landelijke initiatieven betekent dat complete draaiboeken, van communicatiemiddelen (posters/ flyers) tot lesmaterialen aan toe gratis te downloaden zijn op het internet. De mogelijkheid bestaat tevens om het gemeentelijke logo erop te plaatsen en een eigen gemeentelijke invulling eraan te geven.

Een gemeente kan meeliften op de landelijke publiciteit, een actie als Groene Voetstappen bijvoorbeeld komt in de plaatselijke krant maar is ook item bij het jeugdjournaal, zo komt de boodschap beter in beeld dan wanneer je er als gemeente alleen voor staat.

3.5.1 Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling (GDO)

Wethouders van enkele gemeenten, hebben in 2007 het initiatief genomen om de bestuurlijke betrokkenheid bij NME te vergroten en de landelijke vereniging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling (GDO) opgericht. De belangrijkste doelstellingen zijn: het bevorderen van duurzame ontwikkeling, de ontwikkeling van een landelijk dekkend netwerk en ondersteuning van (organisatie)ontwikkeling bij lokale centra voor NMC. Inmiddels telt de vereniging 97 leden. De Gemeente Vianen is aspirant lid.

3.6 Communicatie

Er is een duidelijke relatie van de taak Natuur- en Milieucommunicatie met wat de afdeling communicatie van de gemeente doet. De afdeling communicatie richt zich op het informeren van inwoners over het milieubeleid en het creëren van draagvlak. De afdeling voorlichting en communicatie adviseert op basis van projecten aan beleidsmedewerkers en uitvoerders.

In de communicatienota Vianen "Ik wil erover praten" staan de volgende doelen geformuleerd: 1) inspraak en interactiviteit centraal stellen, 2) het vergroten van de zichtbaarheid van het openbaar bestuur en 3) communicatie meer strategisch inzetten. Het gemeentelijk beleid moet voor de burger duidelijk zijn. De burger verwacht ook meer te worden betrokken bij onderwerpen die grote groepen mensen raken.

In de praktijk

Het verdrag van Aarhus verplicht gemeenten hun milieu-informatie toegankelijk te maken. De gemeente plaatst structureel publicaties over wettelijke milieutaken in het gemeentenuws en onder de noemer "ter inzage" wordt deze informatie op de website gepubliceerd. Dit betreft onder andere informatie over verleende vergunningen en ingediende meldingen in het kader van de algemene Wet Bestuursrecht en bijvoorbeeld de Wet geluidhinder. Daarnaast is informatie over het aanvragen van vergunningen en meldingen te vinden in de gemeentegids en op de website. Op de website staat onder de kop Wonen en leven/ milieu, informatie over Natuur- en milieueducatie, Bodemonderzoek, Informatie voor bedrijven, Naar een schoner milieu, Lokale Agenda 21, Klachten, Milieuklachtentelefoon, Milieutips.

Over diverse andere milieuonderwerpen en projecten communiceert de gemeente vooral ad hoc,

bijvoorbeeld naar aanleiding van de Besluitenlijst van de collegevergaderingen. Dit gebeurt via Gemeentenuws en persberichten.

3.6.1 Doelgroepen en instrumenten

De kunst van goede NMC vraagt om het aansluiten bij de belangen van doelgroepen en dat zijn bestuurders, (maatschappelijke) organisaties én eindgebruikers. Je bereikt een win-win situatie als je de belangen van verschillende partijen kunt koppelen, door te opereren vanuit de behoefte van organisaties, onderwijs of jongerenwerk. Zo is de aandacht voor gezondheid bij jongeren (GGD) bijvoorbeeld goed te combineren met buiten actief te bezig zijn (een dagje helpen bij een natuurwerkdag van een terreinbeherende instantie of de groenvoorziening).

Die doelgroepen (intermediair) als scholen, jongerenwerk en kinderopvang en andere maatschappelijke organisaties willen overigens meer dan alleen goede NMC. NMC activiteiten moeten ook bijdragen aan hun specifieke wensen en doelstellingen. Bijvoorbeeld door nadrukkelijk aandacht te besteden aan taalontwikkeling, aan een gezonde leefstijl of brede talentontwikkeling.

De volgende doelgroepen voor NMC worden onderscheiden:

- kinderen t/m 12 jaar;
- jongeren van 12 t/m 18 jaar;
- burgers/volwassenen;
- gemeente;
- bedrijven;
- kennisinstellingen; en
- maatschappelijke organisaties

Instrumenten zijn grofweg te onderscheiden in:

- educatie;
- informatie en voorlichting (in het algemeen en/of gekoppeld aan projecten);
- stimuleren en faciliteren (participatie);
- meedenken en meedoen;
- overleg;
- beleven en recreëren.

3.7 Communicatiestrategie

Strategische Natuur- en Milieucommunicatie: uitgangspunten

Een beperkt aantal projecten

Inwoners en scholen worden vanuit (landelijke) organisaties gevraagd en ongevraagd voorzien van (informatie over) natuur en milieuprojecten. Ze kunnen vaak door de bomen het bos niet meer zien. De keuze van Vianen gaat uit naar één of enkele projecten die er toe doen en waar draagvlak voor is. Daarom het motto, liever enkele succesvolle projecten dan veel kleine projecten die weinig effect sorteren. Ook het aantal thema's is om deze redenen beperkt.

Zichtbaarheid en transparantie

De Gemeente Vianen investeert aanzienlijk in het milieubeleid en in de aan milieu gerelateerde beleidsvelden. Het is bij inwoners lang niet altijd duidelijk wat er allemaal gebeurt. Met een samenhangend, structureel communicatieplan kunnen projecten op een eenvoudige manier aanhaken. Hieronder valt ook de voorbeeldfunctie van de gemeente (zien doet volgen).

Fasering

Elk jaar wordt er een keuze gemaakt voor één overkoepelend thema dat uitwerking krijgt naar verschillende doelgroepen.

Niet zelf het wiel opnieuw uitvinden

Waar mogelijk wordt in de uitvoering van het Meerjarenprogramma aangesloten bij landelijke/provinciale ontwikkelingen en acties.

De gemeente zoekt daarbij ook zoveel mogelijk samenwerking met externe partijen.

Meetbare resultaten

De communicatie-inspanningen leveren meetbare resultaten op. De activiteiten worden zoveel mogelijk meetbaar gemaakt. Dat kan door per project een eenvoudige indicator te benoemen.

Realisme in gedragsverandering

Dit communicatieprogramma probeert kennis-, houding- en gedragsbeïnvloeding te realiseren. Tegelijk spreekt uit het programma realisme. Kennis, Houding en Gedrag worden niet gezien als opeenvolgend, maar als afzonderlijke niveaus. Kennisvermeerdering is goed mogelijk, evenals een bepaalde mate van houdingsbeïnvloeding. Gedragsverandering is binnen dit programma niet tot doel verheven, maar is als bijkomend effect zeer gewenst. Reden hiervoor is dat het realiseren van gedragsverandering in de praktijk zeer arbeid- en kostenintensief is en binnen de kaders van dit programma niet haalbaar. Bovendien is gedragsverandering moeilijk meetbaar.

Afstemming en regie

Evenwicht en samenhang in de planning wordt gerealiseerd door tijdig communicatieactiviteiten op elkaar af te stemmen en de juiste communicatiemomenten bij gemeentelijke ontwikkelingsprojecten te benutten. Het gezamenlijk en structureel plannen van activiteiten maakt het mogelijk dat activiteiten elkaar gaan versterken.

Evaluatie van Natuur- en milieucommunicatie en -educatie

De wens bestaat om het huidige NMC aanbod te evalueren. Vragen die daarbij gesteld zullen worden zijn: sluit het aanbod aan op landelijke ontwikkelingen in het werkveld en op de behoefte van de gemeente, haar inwoners, maatschappelijke groepen en (het natuur- en milieubeleid) en de scholen.

4. Uitvoering van NMC

In dit hoofdstuk worden voorstellen gedaan voor de uitvoering van natuur- en milieucommunicatie.

4.1 Regie en rollen

Om resultaten te boeken is personele inzet voor regie en coördinatie van Natuur- en Milieucommunicatie nodig. Het ligt voor de hand om de regietaak voor uitvoering van NMC in handen te leggen van de milieucoördinator van de Gemeente Vianen.

In gemeentelijke milieuprojecten wordt in de projectplannen een paragraaf Natuur- en milieucommunicatie opgenomen. Daarmee wordt geborgd dat er aandacht is voor communicatie en dat er uren en middelen beschikbaar worden gesteld.

De milieucoördinator zorgt voor het meenemen van het Natuur- en milieucommunicatieplan in het milieujaarprogrammaproces. Het activiteitenoverzicht Natuur- en Milieucommunicatie dient jaarlijks te worden opgesteld aan de hand van de communicatieprojecten uit de milieujaarprogramma's.

4.2 Samenwerking

De uitvoering van de natuur- en milieucommunicatieprojecten, of een gedeelte daarvan, kan de gemeente desgewenst neerleggen bij de Milieudienst Zuidoost – Utrecht.

Voor de uitvoering van Natuur- en Milieueducatie (Onderwijs) en dan met name de zaken die te maken hebben met ecologische basisvorming is Stichting Hei en Boeicop de aangewezen partner. De Gemeente Vianen kan voor een eventuele uitbreiding van het NMC aanbod (verbreding naar aandacht voor milieu en duurzaamheid) naar scholen realiseren door samenwerking aan te gaan met het team NMC van de Milieudienst Zuidoost-Utrecht. De gemeente kan zelf actief inzetten op burgerinitiatieven zoals LA21.

4.3 Conclusies en Aanbevelingen

NMC is een effectief en lang werkend beleidsinstrument voor de gemeente Vianen om beleidsdoelen te halen. Datzelfde geldt voor het inzetten van NME bij het behalen van kerndoelen in het onderwijs. Kennis over natuur en milieu laat mensen anders kijken naar onderwerpen als klimaatverandering, zwerfafval, voeding of gebiedsontwikkeling. Het zet mensen aan het denken én helpt hen daarnaar te handelen. Weten is doen.

De gemeente Vianen wordt lid van de Vereniging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling. Door interbestuurlijk samen te werken, kunnen krachten worden gebundeld om het werkveld te professionaliseren en de kwaliteit te verbeteren. Aansluiting van NMC bij belangrijke thema's binnen het overheidsbeleid is een belangrijke opgave. Namens de VNG vertegenwoordigt GDO alle gemeenten in de landelijke Regiegroep NME/LvDO

Uitvoering/ stappenplan

De milieucoördinator heeft de regiefunctie voor Natuur- en milieucommunicatie. Zo zorgt hij/ zij ervoor dat Natuur- en milieucommunicatieplan in het milieujaarprogrammaproces wordt meegenomen. Jaarlijks wordt een NMC jaarthema bepaald en worden uitvoerinsprojecten gekozen. In gemeentelijke milieuprojecten wordt standaard in de projectplannen een paragraaf Natuur- en milieucommunicatie opgenomen.

Kies samenwerkingspartners

Samenwerking bij projecten met externe partners (waterschap, terreinbeherende instanties, woningbouwcorporaties maar ook bijvoorbeeld buurt- en wijkverenigingen, jongerenorganisaties en andere aanbieders van NMC activiteiten zoals IVN) is vanuit verschillende overwegingen zeer aan te bevelen. Om hun NMC vragen/ behoeften helder te krijgen en de mogelijkheden om bij te dragen aan projecten zou een Viaanse NMC bijeenkomst georganiseerd kunnen worden.

Behoeftepeiling onderwijs

De NMC behoeften bij de doelgroepen basis, voortgezet onderwijs, kinderopvang en BSO kan met een peiling worden verhelderd.

Wat doen deze doelgroepen al aan NMC, wat willen ze behouden? Vinden ze het interessant en zijn ze bereid om aan te haken bij gemeentelijke campagnes en hoe moeten die campagnes dan worden georganiseerd?

Milieu-uitvoeringsprogramma 2010

Wabo		Communicatie Actie	Landelijke Campagne
Vergunningen	Via stimulering vroeg in het vergunningetraject duurzaam bouwen stimuleren.	Via natuurlijke contactmomenten aandacht vragen voor duurzaam verbouwen via website en eventueel folder die uitgereikt kan worden aan balie	
Ruimte			
ROM advisering	In 2010 werken alle nieuw op te zetten ruimtelijke projecten en de herstructurerings in de gemeente volgens het Handboek Duurzame Stedelijke Ontwikkeling. Voor de werkzaamheden in het gemeentelijk openbaar grondgebied hanteert de gemeente het Kwaliteitshandboek Inrichting Openbare Ruimte, waarin een visie op duurzame Grond-, Weg- en Waterbouw integraal is verwerkt. In 2010 stelt de gemeente een beleidsregel windenergie in het buitengebied op met windkansenkaart.	Communiceren wat je doet via website en gemeentepagina	
Externe veiligheid	In 2010 geven we uitvoering aan het crisisbeheersingsplan.		
Ecologie	In 2010 stelt de gemeente een ecologische verbindingszone kaart voor het gemeentelijk grondgebied vast, waarin de blauwe en groene verbindingszones zijn opgenomen. Vaststelling van het groenkwaliteitsplan Vianen en uitvoering van de in 2010 geprogrammeerde activiteiten. In 2010 heeft Vianen een Plan van Aanpak opgesteld voor het invoeren van een milieuvriendelijke wijze van onkruidbestrijding.	Communiceren wat je doet via website en gemeentepagina	Dag van het Park Boomfeestdag
Ondergrond			
Bodem	Het stimuleren van hergebruik van grond en baggerspecie binnen de eigen gemeente / regio.	Communiceren wat je doet via website en gemeentepagina	

Water	<p>In 2010 zullen de voor dat jaar geplande activiteiten uit het Stedelijk Waterplan Vianen, het GRP3 en het stedelijk baggerplan uitgevoerd worden, met advies m.b.t. milieu en duurzaamheid vanuit de Milieudienst.</p> <p>In 2010 zal er een gemeentelijke woonwarmtekaart (WKO) opgesteld worden, waarin de mogelijkheden van het gebruik van bodemwarmte uit het grondwater worden geïnventariseerd.</p>	Communiceren wat je doet via website en gemeentepagina	
Archeologie	<p>Voor nieuwe bestemmingsplannen en ruimtelijke ontwikkelingen zullen aanlegvergunningen verlangd worden voor ruimtelijke ingrepen die de archeologische en aardkundige waarden kunnen verstoren.</p> <p>In 2010 zal een Erfgoedwaardenkaart opgesteld worden, waarop archeologie, monumenten, aardkundige waarden en belevingswaarden aangegeven worden.</p> <p>In 2010 zal een speciale campagne opgezet worden om duurzaam bouwen en energiebesparing in monumenten bij eigenaren en exploitanten onder de aandacht te brengen.</p>	X	Monumentendag
Leefomgeving			
Lucht	In 2010 zal de gemeente zich inspannen om de klachten van burgers te verminderen.	Communiceren wat je doet via website en gemeentepagina	
Licht	In 2010 stelt de gemeente een verlichtingsbeleidsplan op, waarin het gebruik van duurzame openbare verlichting (hoge druk kwikvrij certificaat), het dimmen van licht, bewegingsdetectie en het tegengaan van lichtvervuiling worden uitgewerkt. Hierbij gaat het o.a. over een visie op de verdergaande verstedelijking van het buitengebied, illegale activiteiten waarbij lichtvervuiling ontstaat (paardenbakken) en reclamemasten. Ook zal het beleidsplan ingaan op reclame en licht op bedrijventerreinen, waarbij ook het beeldkwaliteitplan uitkomst kan bieden.	Communiceren wat je doet via website en gemeentepagina	Nacht van de nacht
Gezondheid	In 2010 wordt de aanpak waarvoor in 2009 ervaring opgedaan is m.b.t. de zogenaamde frisse scholen in Vianen verder uitgezet en breder getrokken naar andere openbare gebouwen.	Communiceren wat je doet via website en gemeentepagina	
Verkeer	In 2010 zal de gemeente het gebruik van Openbaar Vervoer (bus, trein, vervoer op maat) sterker promoten, o.a. door aan te sluiten bij de week		Europese Mobiliteitsweek Fietsen scoort

Communicatie en educatie			
Natuur- en milieu educatie en communicatie	<p>In 2010 zal de gemeente een evaluatie uitvoeren van de ondersteuning bij gemeentelijke Natuur- en Milieueducatie door Stichting Veldstudie Hei- en Boeikop; hierbij zal vooral aandacht gegeven worden aan mogelijkheden tot samenwerking met team NMC.</p> <p>Communicatie via de media naar de burgers en bedrijven in Vianen zal meer handen en voeten gegeven gaan worden door het opstellen van een milieucommunicatieplan door team NMC. Hierbij zal ook de sector MO van de gemeente sterker betrokken worden.</p> <p>In 2010 zal Vianen aansluiten bij de Millennium gemeenten door de noodzaak van het behalen van de Millennium doelen te onderschrijven en deze te integreren in eigen beleid; Communicatie over duurzaamheid zal in 2010 vorm gegeven worden door de ontwikkeling van een duurzaamheidskrant.</p>		<p>www.millenniumgemeente.nl</p>

BIJLAGE 1. Inventarisatielijst landelijke campagnes initiatieven

Campagne	Datum/ Periode	Thema	Doelgroep	Concreet	Meer informatie/ Website
Millenniumgemeente	Jaar rond	Internationale samenwerking	Inwoners (jong oud), bedrijven, maatschappelijke organisaties	Een 'Millennium Gemeente' is een gemeente die op één of meerdere manieren actief is of wil worden en die bewust uitdraagt 'Millennium Gemeente' te zijn.	www.millenniumgemeente.nl
AVU campagne "Doe meer met afval:	2010- 2011	Bevorderen afvalscheiding	Inwoners/ scholieren	Afvalroadshow Afvalles Persberichten Prijsvraag	www.doemeermetafval.nl
Warme truiendag	4 februari 2011	energiebesparing	Scholen Werknemers	Wethouder geeft op school klimaatles in warme trui Werknemers gemeente oproepen om in warme trui naar kantoor te komen + verwarming lager	www.warmetruiendag.nl
Week van Nederland Schoon	15 – 22 maart	zwerfafval	Inwoners, scholen	Heel Nederland steekt de handen uit de mouwen om samen de buurt, wijk of omgeving schoon te maken.	www.nederlandschoon.nl
Nationale Boomfeestdag	23 maart 2011	Kennis, inzicht en begrip voor bomen en de functie van bomen voor de samenleving bijbrengen.	Kinderen van 10/11 jaar	Uitnodigen basisscholen, lessen voorlichtingsmateriaal bestellen, zorgen voor de plantlocatie en de bomen en voor het programma.	www.boomfeestdag.nl

Campagne	Datum/ Periode	Thema	Doelgroep	Concreet	Meer informatie/ Website
NL Doet	19 en 20 maart	Een (landelijk) evenement waarmee lokaal vrijwilligerswerk wordt gepromoot. Het is ook een laagdrempelige manier om als gemeentelijke organisatie te starten met Maatschappelijk Betrokken Ondernemen of om te laten zien wat u al op dat terrein doet.	(Potentiële) vrijwilligers	Met gemeente zelf vrijwilligerswerk doen. De burgemeester of wethouder kan ook een actieve rol spelen in de promotie vooraf door als ambassadeur vrijwilligersklussen te werven of bijvoorbeeld lokaal de officiële aftrap te geven van NL DOET.	www.nldoet.nl
Wereldwaterdag	22 maart	De waterproblematiek bij het brede publiek onder de aandacht brengen door het organiseren van evenementen en het verspreiden van informatie over water.	Groep 7 en 8	Kinderen lopen bij school met 6 liter water op hun rug. 6 kilometer is de afstand die leeftijdsgenoten in ontwikkelingslanden gemiddeld moeten lopen om drinkwater te halen. Zo ervaren zij wat hun leeftijdgenootjes door moeten maken. Voor deze wandeling laten de leerlingen zich sponsoren t.b.v. sanitaieprojecten	www.wereldwaterdag.nl
Dag van de Aarde	22 april	Het streven is een wereldwijde duurzame		activiteiten, zoals markten, wandeltochten,	www.dagvandeearde.nl

Campagne	Datum/ Periode	Thema	Doelgroep	Concreet	Meer informatie/ Website
		ontwikkeling opgang te brengen.		muziekfestivals of opruimacties.	
Werelddag van de Zon	3 mei				
Solar days	8 t/m 16 mei	Evenementen met zonne-energie in de hoofdrol.	Huiseigenaren, huurders, Woningbouwcorporaties	Open huizenroute langs huizen/ bedrijven met zonnepanelen en andere toepassingen van zonne-energie	www.solardays.nl
Internationale Dag van de Fair Trade	8 mei	Campagne voor een meer rechtvaardige wereldhandel door eerlijke handel in de schijnwerpers te zetten.	Inwoners, kerken verenigingen scholen	Er is een werkgroep met een vertegenwoordiger van de gemeente. In de werkgroep zitten vertegenwoordigers van lokale organisaties (zoals scholen, kerken en verenigingen). Zij organiseren activiteiten om de kennis over en de betrokkenheid bij fairtrade te vergroten.	www.fairtradegemeenten.nl
Int. Dag van de Biodiversiteit	22 mei	Dag waarop aandacht wordt gevraagd door VN voor behoud biodiversiteit	Inwoners, scholen bedrijven	Wie heeft meest milieuvriendelijke tuin van Vianen? Of prijsvraag voor initiatieven zoals het aanplanten van natuurlijke plekken in de buurt of op het schoolplein, zoals een vlindertuin. Of bijvoorbeeld het plaatsen van vleermuiskasten.	www.2010biodiversiteit.nl

Campagne	Datum/ Periode	Thema	Doelgroep	Concreet	Meer informatie/ Website
Dag van Het Park (gemeenten en ANWB)	30 mei	Met de Dag van het Park wordt op een positieve manier aandacht voor het groen in de stad. Gemeenten kunnen die dag de parken en het groenbeheer extra in het zonnetje zetten door middel van allerlei activiteiten.	Inwoners	Cultuur en natuur in het zonnetje: wandeling verhalenverteller, picknick, bomenklimmen, skatewedstrijd, tentoonstelling groenbeleid, natuurmarkt enz.	www.dagvanhetpark.nl
Wereld Milieudag (VN)	5 juni	Aandacht voor hoe belangrijk het milieu is en wat we kunnen doen om het te behouden en te verbeteren.	Inwoners, scholieren	Speciale les voor scholen Uitreiking groen lintje	
Wereld Oceanendag	8 juni				
Werelddag voor de Bestrijding van Woestijnvorming en Droogte	17 juni				
Zomercampagne Zwerfafval	juli	Aanpak van zwerfafval in natuurgebieden en recreatieterreinen	Wandelaars fietsers, automobilisten, recreanten		www.nederlandschoon.nl
Nachtvlindernacht	9 juli	Biodiversiteit	Inwoners, scholieren groep 6/8	Nachtexcursies Lesmateriaal over nachtvlinders	www.nachtvlindernacht.nl
Groene Maand	september				

Campagne	Datum/ Periode	Thema	Doelgroep	Concreet	Meer informatie/ Website
Duurzame dinsdag	7 sept.	De dag dat de samenleving met antwoorden komt rondom duurzame vraagstukken.	Inwoners, natuur- en milieuorganisaties	Inwoners oproepen om duurzame initiatieven in te dienen en om mensen voor te dragen die een duurzaam lintje (landelijk) mogen ontvangen.	www.duurzamedinsdag.nl
Start Europese mobiliteitsweek	12 – 22 sept.	Promotieweek voor lopen, fietsen, openbaar vervoer en alternatieve brandstoffen.	Inwoners, bedrijven, scholen enz.		www.weekvandevoortuitgang.nl
Fiets naar je werk dag	13 september	Promoten fiets woon-werkverkeer	werknemers	Bedrijven stimuleren om mee te doen met "fietsen scoort"	www.fietsenscoort.nl
Groene Voetstappen	Maandag 13 t/m 19 september	Promoten fiets lopen naar school	Leerlingen basisonderwijs	Scholen werven. Leerlingen verdienen voor gefietste of gelopen heen en terugweg aar school een sticker	www.groenevoetstappen.nl
Het nieuwe rijden	Zondag 12 t/m 22 september	Promoten het nieuwe rijden	automobilisten	Uitrollen voor het verkeerslicht, de bandenspanning laten controleren.	www.hetnieuwerijden.nl
Internationale Dag voor het Behoud van de Ozonlaag	16 sept.				
Maand van de Energiebesparing	Oktober	Energiebesparing	Inwoners	Initiatief wordt in navolging van België dit jaar voor het eerst opgepakt in Nederland	www.stichtingmilieunet.nl
Wereld Voedseldag	16 oktober	Jaarlijks wordt aandacht gevraagd voor het hongervraagstuk in de wereld. Zo'n 150 landen over de wereld doen	Inwoners	Een Wereldmaaltijd is een driegangen-diner, waarin per persoon niet meer ingrediënten zijn gebruikt dan de hoeveelheden die	www.wereldvoedseldag.nl

Campagne	Datum/ Periode	Thema	Doelgroep	Concreet	Meer informatie/ Website
		mee.		beschikbaar zijn als al het voedsel dat wereldwijd wordt geproduceerd eerlijk zou worden verdeeld Tijdens de maaltijd wordt informatie gegeven over de beschikbaarheid van voedsel en over de verdeling daarvan.	
Nacht van de Nacht	30 oktober	Lichthinder, energiebesparing	Bedrijven/ inwoners scholen	Een oproep aan gemeenten en bedrijven om de lichten te doven. Ook worden activiteiten georganiseerd die de schoonheid van echte duisternis benadrukken.	www.laathetdonkerdonker.nl
Natuurwerkdag	6 nov.	Iedereen kan werken aan het behoud en herstel van natuur en landschap.	Inwoners, jong en oud	Landschapsbeheer organiseert natuurwerkactiviteiten door het hele land.	www.natuurwerkdag.nl
Dag van de duurzaamheid (Urgenda)	11 nov.	Urgenda koppelt innovatie en duurzaamheid en wil een brede duurzaamheidsbeweging creëren.	Inwoners, bedrijven, overheden	Een activiteit organiseren met het thema duurzaamheid. Bijvoorbeeld de start van een project, een evenement, een groene recordpoging, een lezing, een dag met alleen duurzame catering.	www.urgenda.nl